

בבית המשפט העליון

רע"א 7909/20

לפני: כבוד השופט נ' סולברג

המבקשת: פרי הגליל (תעשיות) בע"מ

נגד

המשיבה: בוגופן בע"מ

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-
לוד מיום 11.10.2020 בת"א 7681-01-18 שניתנה על ידי
כבוד השופט א' פורג

בשם המבקשת: עו"ד ליאור דגן; עו"ד לירון ליברמן; עו"ד נדב
שפר

בשם המשיבה: עו"ד שלמה ורטהיים

החלטה

1. בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 11.10.2020, בת"א 7681-01-18 (השופט א' פורג), שבגדרה נדחתה בקשת המבקשת לסילוק התביעה על הסף.

2. בשנת 2010 נקשרו הצדדים בעסקה, שלפיה תמכור המשיבה, בוגופן בע"מ, למבקשת, פרי הגליל (תעשיות) בע"מ, את כלל מניותיה ופעילותה של חברת מילוז (1989) בע"מ. בהסכם המכר נקבע כי בטרם תעביר פרי הגליל את מלוא התמורה הכספית המוסכמת, תעמוד לה הזכות לערוך בדיקת נאותות למילוז; ועל יסוד בדיקה זו – ככל שימצאו פערים בין המצגים שהציגה בוגופן עובר לכריתת ההסכם לבין ממצאי הבדיקה – היא תוכל להפחית מסך התמורה כאמור, לפי מנגנון הפחתה מוסכם.

3. לימים, אחרי שנערכה בדיקת הנאותות, ולאחר שלשיטת פרי הגליל נמצאו פערים משמעותיים בין מה שהוצג לה לבין ממצאי הבדיקה – נתגלע סכסוך בין הצדדים

באשר לשיעור הכספים שזכאית פרי הגליל להפחית. בהמשך, שילמה פרי הגליל רק חלק מהתמורה המוסכמת, בסברה כי היא זכאית להפחתה של קרוב למחצית מהסכום. בוגופן מצדה ראתה במעשה זה משום הפרה יסודית של ההסכם; בחודש יוני 2010 הודיעה על ביטול העסקה, ובחודש אוגוסט 2010 פנתה לבית המשפט בבקשה ליתן סעד הצהרתי שלפיו ביטול ההסכם נעשה כדין, וכי על הצדדים להשיב את התמורות שהוחלפו במסגרתו (ה"פ 28150-08-10; להלן: המרצת הפתיחה).

4. דא עקא, זמן מה לאחר שהוגשה, עוכבו הליכי המרצת הפתיחה, לבקשת פרי הגליל, נוכח עמידתה על תניית בוררות בהסכם המכר, שלפיה על כל סכסוך בין הצדדים בנוגע למנגנון ההפחתה להתברר בבוררות. שאלת שיעור ההפחתה עברה להתברר אפוא לפני בורר. זמן חלף. ביום 9.11.2017 פסק הבורר, וקבע כי אמנם פרי הגליל היתה זכאית להפחית מהתמורה המוסכמת, אולם ההפחתה נעשתה יתר על המידה, באופן משמעותי (להלן: פסק הבוררות).

5. זמן קצר לאחר מכן, ביום 3.1.2018, הגישה בוגופן תביעה בסדר דין מקוצר, ובה תבעה כי ישולם לה סך הכספים שהופחתו שלא כדין, בצירוף ריבית והצמדה מיום 1.6.2010, הוא היום שבו אמורה היתה פרי הגליל, על-פי הסכם המכר, להתחיל לשלם את הכספים עבור רכישת מילוז (להלן: התביעה לתשלום). לאחר שהתביעה הוסבה לסדר דין רגיל, הגישה פרי הגליל בקשה לסילוקה על הסף. זאת, הן בטענה שהתיישנה – באשר עובר להגשתה חלפו למעלה מ-7 שנים מיום שעל-פי הנטען הופר החוזה; הן בטענה שבוגופן ויתרה על סעד האכיפה – שכן לא ביקשה פיצול סעדים עם הגשת המרצת הפתיחה.

6. הבקשה לסילוק על הסף נדחתה. בית המשפט המחוזי עמד על כך שבוגופן אמנם תבעה הפרשי ריבית והצמדה מהיום שבו לשיטתה הופר הסכם המכר לראשונה, וכי אמנם מדובר בתקופה ארוכה מתקופת ההתיישנות הקבועה בחוק ההתיישנות, התשי"ח-1958 (להלן: חוק ההתיישנות). אולם, לצד זאת, נקבע כי עילת התביעה לתשלום נוצרה רק ביום 5.12.2017, כאשר פרי הגליל סירבה לשלם את הסכומים שהפחיתה ביתר, בהתאם לאמור בפסק הבוררות. בית המשפט מצא אפוא כי בעילת תביעה חדשה עסקינן, שונה מזו שנתבעה בהמרצת הפתיחה. מכאן, לא רק שהתביעה לתשלום לא התיישנה, הרי שגם ממילא לא הצריכה בקשה לפיצול סעדים עובר להגשתה. כמו כן, בשולי הדברים, העיר בית המשפט כי ממילא הליך המרצת הפתיחה לא נסתיים. הלכה למעשה, יש לראות

בתביעה לתשלום המשך שלו, כך "שבנסיונות האמורות יש להתייחס לשני ההליכים הנ"ל מבחינה פרוצדורלית כהליך אחד".

מכאן הבקשה שלפני.

7. פרי הגליל סבורה כי שגה בית המשפט המחוזי בדחותו את הבקשה לסילוק על הסף. לשיטתה, הן עילת המרצת הפתיחה, הן עילת התביעה לתשלום, התגבשו במועד שבו הופר הסכם המכר הפרה יסודית, ביוני 2010, ולא לאחר שניתן פסק הבוררות. כ-8 שנים חלפו אפוא עד להגשת התביעה לתשלום, ומכאן שהתיישנה. כמו כן, משלא נתבע סעד האכיפה בהמרצת הפתיחה, ומשלא הוגשה בקשה לפיצול סעדים עם הגשתה – בוגופן אינה רשאית לתבוע את תשלום הכספים שהופחתו שלא כדין, באשר הלכה למעשה עסקינן בסעד של אכיפה.

8. בוגופן גורסת כי דין הבקשה להידחות, הן מהטעמים שפורטו בהחלטת בית המשפט המחוזי, הן מטעמים נוספים. לשיטתה, בהליכי המרצת הפתיחה טענה פרי הגליל כי הפרת הסכם המכר תתגבש רק עם מתן הכרעה בבוררות; בהליכים קודמים בעניין מושא הבקשה דנן, טענה כי התביעה לתשלום מושתתת כולה על פסק הבוררות. הוזה אומר, טענותיה עתה סותרות את עמדתה בהליכים קודמים, ומכאן שהיא מושתתת מלטעון אותן כעת.

גם לגופו של עניין נטען, כי המרצת הפתיחה הוגשה בגין הפרת חוזה המכר, ואילו התביעה לתשלום – בגין אי-קיום פסק הבוררות. שתי עילות התביעה – שונות, התביעה לתשלום – לא התיישנה, ובפיצול סעדים – לא היה צורך. למצער, אפילו נניח שהמרצת הפתיחה והתביעה לתשלום יסודן באותה עילה, סבורה בוגופן כי הפניה לבוררות, תוך התליית הליכי המרצת הפתיחה, משהה את מרוץ ההתיישנות. למעלה מכך, גם לאחר מתן פסק הבוררות, הליכי המרצת הפתיחה עודם תלויים ועומדים, שכן הם עוכבו אך לשם בירור התביעה לתשלום. האפשרות לבקש פיצול סעדים, אם כן – עדיין פתוחה; ובהימצא כלי שפגיעתו בבוגופן פחותה – הרי שאין מקום לדחיית התביעה על הסף.

9. לאחר שעיינתי בטענות הצדדים מזה ומזה, על נספחיהן, באתי לכלל מסקנה כי יש לדחות את בקשת רשות הערעור, וזאת בהתאם לסמכותי שלפי תקנה 407(א)(1) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984. סילוק תביעה על הסף איננו עניין של מה בכך. הדבר יעשה רק כאשר ברור, על פני הדברים, שאין לה לתביעה סיכוי להתקבל (ע"א

7898/19 כהן נ' צ.מ.ח המדמן בע"מ, פסקה 11 (28.7.2020)). כפועל יוצא, לא בנקל תתערב ערכאת הערעור בהחלטות הערכאה הדיונית בכגון דא (רע"א 2026/20 הוועדה המקומית לתכנון ובניה גליל תחתון נ' קורן, פסקה 10 (12.10.2020); רע"א 4729/17 לוי נ' אברג'יל, פסקה 17 (22.5.2018)).

10. בענייננו, התביעה לתשלום הוגשה נוכח סירוב פרי הגליל לקיים את פסק הבוררות. הדעת נותנת, כעניין של שכל ישר, שהצדדים-שניהם לא ניהלו הליך בוררות לשווא, אלא על מנת לברר את הסכסוך ביניהם. בטענתה כי יש לסלק את התביעה על הסף, טוענת פרי הגליל, הלכה למעשה, כי על אף שמצד אחד פסק הבוררות על מכונו עומד, מצד שני חסומה דרכה של בוגופן לאכפו מבחינה אופרטיבית. דהיינו, לשיטתה, חלוף הזמן בשל ניהול הליך הבוררות יצר מחסום דיוני, שבגללו מנועה בוגופן מלתרגם את פסיקתו ההצהרתית של הבורר לחיי המעשה.

11. עמדה זו – לא ניתן לקבל. בין אם נראה את התביעה לתשלום כתביעה לסעד אופרטיבי ליישום פסק הבוררות, לפי סעיף 39 לחוק הבוררות, התשכ"ח-1968, בין אם נראה אותה כתביעה בגין הפרת הסכם המכר – מקובלת עלי קביעתו של בית המשפט המחוזי כי עילתה בעצמה עומדת, והיא נפרדת מעילת המרצת הפתיחה. ממה נפשך: אם בתביעה ליישום פסק הבוררות עסקינן – הרי שעילתה היא סירוב פרי הגליל לקיים את פסק הבוררות, ולא הפרת הסכם המכר (רע"א 751/05 החברה הלאומית לאספקת פחם בע"מ נ' "צים" חברת השיט הישראלית בע"מ, פסקה 8 (1.9.2005)); אם מדובר בתביעה לאכיפת הסכם המכר – אזי "העובדות המהותיות" היוצרות את עילת התביעה לתשלום, הריהן סירוב פרי הגליל לשלם את סכום הכסף שפסק הבורר. זאת בשונה מעמדתה עובר להליך הבוררות, כאשר עמדה על קיום עסקת המכר, דחתה את ביטולה, וסירבה להשיב את התמורות שהוחלפו במסגרתה (סעיף 6 לחוק ההתיישנות; ע"א 8438/09 רובאב חברה לנכסים בע"מ נ' אחים דוניץ בע"מ, פ"ד סה(2) 635, 650 (2012); ע"א 3599/94 יופיטר נ' בנק לאומי לישראל בע"מ, פ"ד נ(5) 423, 430 (1997)).

12. די באמור כדי להוביל למסקנה שלא נפל פגם בהחלטת בית המשפט המחוזי, ודאי לא פגם חמור שיש בו כדי להצדיק את התערבותי. למעלה מן הצורך, אפילו תמצא שהמרצת הפתיחה והתביעה לתשלום מבוססות על אותה עילה, ממילא, מבלי לטעת מסמרות בדבר, ספק בעיני אם תקופת ניהול הליך הבוררות באה במניין ימי ההתיישנות. בכל מקרה, אף אם כך הוא הדבר, הרי שבית המשפט המחוזי הבהיר כי הליך המרצת הפתיחה עודנו תלוי ועומד, והתביעה לתשלום הריהי למעשה המשכו הישיר. במילים

אחרות, דומה כי לא משנה מאיזו זווית נשקיף על העניין, עילת תביעתה של בוגופן – בעינה עומדת, ועילה לסילוק על הסף – אין כאן.

13. אשר על כן, הבקשה נדחית. נוכח התוצאה שאליה הגעתי, לא מצאתי לנכון להידרש ליתר טענות הצדדים, גם לא לבקשה "למחיקת חלקים מתשובת המשיבה" שהגישה פרי הגליל.

פרי הגליל תישא בהוצאות בוגופן בסך של 8,000 ₪.

ניתנה היום, ב' באדר התשפ"א (14.2.2021).

ש ו פ ט